

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่...
กลุ่มงานวิจัยแมลงศัตรูพืชน้ำมันและพืชไร่ตระกูลถั่ว
กองกีฏและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
โทร. 5795583

แมลงศัตรูถั่วเขียว และการป้องกันกำจัด

เรียบเรียง : วิเชียร บำรุงศรี
                  : วรรณญา ตันติยุทธ
ภาพ : วิเชียร บำรุงศรี
                  : วรรณญา ตันติยุทธ
พิมพ์ : ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2542
                  : จำนวน 3,000 ฉบับ

จัดทำโดย
กองกีฏและสัตววิทยา
กรมวิชาการเกษตร

แมลงศัตรูที่สำคัญบางชนิด

แมลงประเภทกัดกินใบ ดอก ฝัก

หนอนกระทู้ผัก
หนอนกระทู้หอม
หนอนเจาะสมอฝ้าย
หนอนเจาะฝักถั่วมารูค่า

แมลงประเภทดูดกินน้ำเลี้ยงจากพืช

เพลี้ยอ่อน
เพลี้ยไฟ
มวนเขียว

การทำลายและความเสียหาย

● หนอนกระทู้ผัก

เป็นหนอนผีเสื้อที่ทำลายถั่วเขียวโดยการกัดกินใบ ดอก และ ฝักอ่อน การทำลายรุนแรงในระยะที่เป็นต้นอ่อนจะทำให้ต้นตายหรือหยุดชะงักการเจริญเติบโต และหากทำลายในระยะถั่วเขียวออกดอกจนถึงระยะฝักติดเมล็ด จะทำให้ผลผลิตลดลงมากกว่า 30 %

หนอนกระทู้ผัก

กลุ่มไข่

ลักษณะการทำลาย

● หนอนกระทู้หอม

เป็นหนอนผีเสื้อที่ทำลายถั่วเขียวโดยการกัดกินใบ ดอก หรือเจาะฝักเข้าไปกัดกินเมล็ดภายใน การระบาดของรุนแรงในระยะที่เป็นต้นอ่อน ระยะออกดอกและติดฝัก จะทำให้ผลผลิตเสียหายหมด หนอนชนิดนี้มีความต้านทานต่อสารฆ่าแมลงได้ดี

หนอนกระทู้หอม

กลุ่มไข่

ลักษณะการทำลาย

● หนอนเจาะสมอฝ้าย

เป็นหนอนผีเสื้อที่ทำลายถั่วเขียวโดยการกัดกินใบ ดอก หรือเจาะฝักเข้าไปกัดกินเมล็ดภายใน โดยเฉพาะในระยะออกดอกและติดฝัก และหากมีการระบาดที่รุนแรงหนอนจะกัดกินทุกส่วนของต้นพืช ทำให้เกิดความเสียหายมากกว่า 50 % หนอนตัวโต (วัย 4-5) ต้านทานต่อสารฆ่าแมลงได้ดี

หนอนเจาะสมอฝ้าย

ลักษณะการทำลาย

● หนอนเจาะฝักถั่วมารูค่า

เป็นหนอนผีเสื้อที่ทำลายถั่วเขียวในระยะออกดอกจนถึงระยะฝักติดเมล็ด โดยชักใยให้ดอกหรือฝักติดกันเป็นกลุ่มแล้วกัดกินอยู่ภายในหรือเจาะฝักเข้าไปกัดกินเมล็ด ทำให้ดอกร่วง และผลผลิตเสียหาย

หนอนเจาะฝักถั่ว

ลักษณะการทำลาย

● เพลี้ยอ่อน

เป็นแมลงที่มีขนาดเล็ก ทำลายถั่วเขียวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอด ใบอ่อน ช่อดอก และฝักอ่อน ทำให้ต้นแคระแกรน ยอดอ่อนหงิกงอ ดอกร่วง ฝักอ่อนบิดเบี้ยวเมล็ดลีบ และผลผลิตลดลง นอกจากนี้ยังทำให้เกิดราดำตามมา

เพลี้ยอ่อน

ลักษณะการทำลาย

● เพลี้ยไฟ

เป็นแมลงที่มีขนาดเล็ก ทำลายถั่วเขียวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอด ใบอ่อนและช่อดอก

ทำให้ใบหดแห้งกรอบ ต้นแคระแกรน ดอกร่วง
ไม่ติดฝัก หรือเมล็ดลีบ หากระบาดในระยะที่
เป็นต้นอ่อน จะเกิดความเสียหายมาก เพลี้ยไฟ
บางชนิดยังเป็นพาหะนำเชื้อโรคมานำสู่พืช

เพลี้ยไฟ

ลักษณะการทำลาย

● มวนเขียว

มวนเขียวมี 2 ชนิด ได้แก่ มวนเขียวตัวและ
มวนเขียวข้าว มีรูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกันมาก
ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน
ฝัก และเมล็ด ทำให้ฝักและเมล็ดลีบ ผลผลิตลดลง
พบมากในระยะติดฝักและฝักติดเมล็ด ซึ่งเป็นช่วง
ปลายฤดูปลูก

มวนเขียวข้าวและกลุ่มไข่

มวนเขียวตัวและกลุ่มไข่

ตัวอ่อนมวนดูดกินน้ำเลี้ยงจากฝักและเมล็ด

แนวทางป้องกันกำจัด

- ❖ ตรวจสอบแปลงถั่วสุม่าเสมอ โดยเฉพาะในระยะ ถั่วออกดอกและติดฝัก ถ้าพบกลุ่มไข่ หนอน หรือมวน ที่ฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ ให้เก็บไปทำลาย จะช่วยลดการระบาดได้มาก
- ❖ การใช้สารสกัดสะเดา 5% W/V (เมล็ดสะเดา บด 1 กิโลกรัม แช่น้ำ 20 ลิตร ทิ้งไว้ 1 คืน) ฟันทุกส์ปดาร์ช่วยป้องกันการวางไข่ การทำลายของหนอนผีเสื้อชนิดต่าง ๆ และเพลี้ยอ่อนได้ดี
- ❖ ในกรณีที่มีการระบาดของศัตรูพืชรุนแรงควรใช้ สารฆ่าแมลงในการป้องกันกำจัด ดังนี้

● หนอนกระทู้ผัก และมวนเขียว

สารฆ่าแมลง	อัตราการใช้
ไตรอะซิฟอส 40% อีซี	40 มล. / น้ำ 20 ลิตร
เมทามิโดฟอส 60% เอสแอล*	30 มล. / น้ำ 20 ลิตร

● หนอนเจาะสมอฝ้าย

สารฆ่าแมลง	อัตราการใช้
ไตรอะซิฟอส 40% อีซี	50 มล. / น้ำ 20 ลิตร
คลอร์ไพริฟอส 40% อีซี	50 มล. / น้ำ 20 ลิตร
เบตาไซฟลูทริน 2.5% อีซี	40 มล. / น้ำ 20 ลิตร
ไซฟลูทริน 10% อีซี	10 มล. / น้ำ 20 ลิตร
แลมบ์ดาไซฮาโลทริน 2.5% อีซี	20 มล. / น้ำ 20 ลิตร

● หนอนเจาะฝักถั่วมาธูค่า

สารฆ่าแมลง	อัตราการใช้
ไตรอะโซฟอส 40% อีซี	50 มล. / น้ำ 20 ลิตร
แลมบ์ดาไฮฮาโลทริน 2.5% อีซี	20 มล. / น้ำ 20 ลิตร
เมตามิโดฟอส 60% เอสแอล*	30 มล. / น้ำ 20 ลิตร

● หนอนกระทู้หอม

สารฆ่าแมลง	อัตราการใช้
คลอร์ฟลูอาซุรอน 5% อีซี	30 มล. / น้ำ 20 ลิตร
เทบูพีโนไซด์ 20% เอฟ	20 มล. / น้ำ 20 ลิตร
ฟลูเฟนนอกซุรอน 5% อีซี	20 มล. / น้ำ 20 ลิตร
สารชีววินทรีย์-ไวรัส เอ็นพีวี	30 มล. / น้ำ 20 ลิตร

● เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน

สารฆ่าแมลง	อัตราการใช้
คาร์โบซัลแฟน 20% อีซี	50 มล. / น้ำ 20 ลิตร
ไตรอะโซฟอส 40% อีซี	50 มล. / น้ำ 20 ลิตร
เมทิโอดาร์บ 50% ดับบลิวพี	30 กรัม / น้ำ 20 ลิตร

* สารฆ่าแมลงชนิดมีพิษร้ายแรงยิ่ง ควรใช้อย่างระมัดระวัง

- ⇒ การใช้สารฆ่าแมลงควรใช้เมื่อพบใบ ดอก หรือ ฝักถูกทำลายมากกว่า 30% ในระยะการเจริญเติบโตทางใบ ถั่วออกดอกถึงติดฝักอ่อน โดยพ่นสาร 1-2 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน
- ⇒ การใช้สารชีววินทรีย์ชนิดไวรัสเอ็นพีวี ควรพ่นสารห่างกัน 5-7 วัน เวลาเช้าหรือบ่าย เมื่อแสงแดดอ่อนลง